

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Az njjáébredés dala.

(„48 magyar vers“, írta Rudnyánszky Gyula.)

— július 18.

(gr.) Forrong a nemzet, veszélyben az alkotmány, a király és a nép között rémes gátak emelkednek. A 48-as idők veszedelmei tornyosulnak fejük felett. Mindenki érzi nem csupán a veszély nagyságát, hanem egyúttal a szabadságért való küzdelem dicsőségét is. Mikor pedig ilyen, a nemzet lelkét színtől megtöltő hevületek teszik izzóvá a levegőt, hogy van mégis — kérdeztük gyakran és álmélkodva — hogy ennek a történelmi időszaknak nem akadt dalmoka? A mi Petőfit égzengéshez hasonló dalra buzdította, 1848. nagy tragédiája és előjátéka (derős békének, vagy nagy katasztrófának lehet előjátéka a mi időnk is) alig másfél esztendő eseményeit foglalta magába. Hónapok óta várják a magyar nemzet lelke a váltakozó remény és csüggedés sorvasztó játékában és imé, nem szólalt meg magyar költő, a ki a reményt ébren tartsa énekével, vagy — ha lelke már nem bizik az események jobbra fordultában, kikerülhetnek látja a harcot, vagy csupán ettől várja már a megoldást — a ki izgasson, hevítsen és diadalmat jósoljon a nemzet előtt járva!

Azonban nincsenek a nemzet életére mélyen kiható események, hogy költőjük ne születte. Vagy ne lenne többé honfibanat, mely a költő szívében visszhangot keltene? Rudnyánszky Gyula, a legújabb évtizedek költő nemzedékének jelese, ragadta fel a lantot, hogy a forrongó érzelmeket tolmácsolja azoknak célt, irányt jelöljön. Volt lánglelkű költője 1848-nak, az elnyomás éveiben siránkozó elégikusok és szimbolisták szóltak a nép lelkéhez, 1867. után szelíd, nyugalmas poéták ringattak merengő álomba, 1875. után a hazátlan, hittelen, erkölestelen dekadencia és szecesszió árasztotta el Vörösmarty, Petőfi és Arany költői-berkeit. Illó, hogy a legújabb nemzeti ébredés is megtalálja a maga költőjét. Ezt a feladatot, imé, Rudnyánszky Gyula foglalja le magának legújabb kötetében. Máskor is megragad, máskor is el-

kápráztat lobogó szenvedélyének impozáns megnyilatkozásaival, formáinak nagy változatosságával, nyelvének szimpompájával, verselésének virtuozitásával, legújabb kötete) azonban nem csupán zavartalan széptani élvezetben részesít, hanem egyuttal harcba szólít, egész valónkat felkorbácsolja és ahány magyar lélek van, annyit állít csatorba a nemzet szabadságának védelmére. Izgat, hevít, lábba hoz, gyűlöletre bír s mindezt akkora erővel, a minővel Petőfi óta nem rendelkezett magyar költő.

A költemények nagy részét e hasábköről ösmerik olvasóink. A költő e lapnak egyúttal felelős szerkesztője lévén, csupán távollétében emlékezhetünk meg verskötetéről... a maga érdeme szerint. Szerénysége ne róvja ezt fel hibáinkul, hiszen a székesfőváros sajtója még magasabb mértéket használ Rudnyánszky Gyula költészetének megítélésében. Igen helyesen emeli ki egyik lap) a kötet lángoló hazafias tüzeit, forradalmi hangulatát, a költő megalkuvást nem ismerő nemzeti érzéseit. De kiemelhetre a költő erős politikai érzékét és az aktualitások iránt való nagy fogékonyságát is. Tökéletesen az új, nemzeti alapon álló többség politikáját fejezik ki p. o. ezek a részek:

„Mit cselekszel, kötelesség,
Ósi jog — nem szenvedély!“

A királyt —

„Ha le nem győzöd,
Majd megfogod győzni!“

„Készüljön a nemzet új nemzeti tette.“

„Lelkem szárnyal a jövőbe;
Látok... látok...
Maga dönti el a nemzet
Mest a sorsát
Es szabad lesz, független lesz
Magyarország...“

„Mezők lilioma, mondd, ki táplál téged?
A zápor, mely öntöz, vagy a nap, mely éget?
Ki a verejték a munkások arcán,
Mely serked a napszám telhetetlen sarcán?
S a szabad madárnak, ha rágyújt dalára,
Ki ad buzaszemet és ki a gazdája?
Kié?... de kérdezni többé nem is merek,
Hisz azt sem tudom még: kié a hadsereg?“

„48 magyar vers“, írta Rudnyánszky Gyula, Budapest, Gerő Sándor könyvkereskedése, 1905: 44. (ára 60 f)

*) Éppen az, a mely lapunkat — sajtóságot tevédségből — Tiszta pártivá teszi meg... november 18. után.

E néhány idézet adja meg a kötet politikai jellegét. Az egészet kellene azonban lenyomtatnunk, ha a költő politikai lyráját minden oldaláról kellene bemutatnunk. Van itt lángostorként lesújtó szatira, a mint a bukott pártot, a gonosz Béceset, vagy a hetek silány kormányát ostorozza, keserű szarkazmussal szólítja meg az osztrák császárt, a mikor pedig izgat, fellázasztja minden csepp vérünket, majd meg a legmélyebb honfibanat siralma csendül meg az aradi vértanuk és Kossuth emlékének megszólaltatásakor. A válság minden mezzanata hangolja ezt az Isten kegyelméből való költőt és dalra ösztönzi. Itt soroljuk elő a kötet néhány gyönyörű versét, a gyöngysor legszebb gyöngyeit, a mely versek méltók is arra, hogy könyv nélkül tanulja meg minden magyar ember: „Lesz még egyszer ünnep“, „Mi a költő hivatása“, „Bécs“, „Az aradi vértanuk“, „Gyűlölet“, „Fekete sárga“, „Október hatodika“, „A budai várban“, „Nemzeti színű dal“, „Levél Budapestre Bécsbe“, „Kié a hadsereg“, „Veszedelmet jósolgatnak“, „Az aradi tizenhárom“, „Inognak a trónok“ sat. Mindenki elolvashatja a kötetben, a 60 filléres olos ár mellett a legszegegyeb ember is megszerezheti azt.

Nem mindenben igaz Gűthenek az a híres mondása, hogy „csuf ének a politikai ének“. Elvégre politikai ének volt egy ideig, a maga idejében minden hazafias költő dala. Egy Rudnyánszky Gyula kezében nem csupán a maihoz hasonló történelmi fordulokat, de a legjelentéktelenebb eseményeket is felölölő költemény örök életre számíthat és halhatatlanságot szerez a költőnek.

Politikai hírek.

== Perczel fészke — tudomásul vesz. Szegszárdról jelentik, hogy Tolnavármegye közigazgatási bizottsága f. hó 15-én tartott ülésében báró Fejérváry Géza miniszterelnök azon értesítését, hogy miniszterelnökké ki-neveztetett és az ő felsége körüli és pénzügyi minisztérium vezetésével megbízott, egyszerűen tudomásulvette és irattárba helyezte.

== Apponyi Komáromban. A komáromi függetlenségi párt szervezkedő gyűlésén Apponyi Albert gróf az ország fészült érdeklődése közepette mondott beszédet a politikai helyzetről. A nagyszabású beszédből közöljük a következőket: Apponyi mindenekelőtt kimutatta Fejérváry leiratának teljes törvénytelenységét, majd arra a következtetésre jutott, hogy a törvényhatóságok ellentállása a kormánnyal szemben nemcsak jogos, de törvényes kötelesség. Mikor a megyék megragadják az önkéntesen fizetett

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvostudósok ajánlásaival, tüdőbetegségeknél, légyszervek

hurutos bajainál, u ymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeljeztvágyat és testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megakadályozza az éjjeli izzadást. — Kellomen szaga jó és a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegekkel 4—kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatti éggel legyenellatva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

adók beszedését és az önkéntesen jelentkező ujoncoznak a bizonylatok kiadását: a törvényt hajtják végre. A kormány végzése pedig, mely a megyék határozatait megsemmisíti, jogilag semmis. Miután hideg megvetéssel végzett Tisza István műkedvelő kísérleteivel a publicisztika terén, áttért a küzdelem céljainak meghatározására. Kijelentette, hogy a nemzetnek, ha újra nyilvánítja akaratát, joga van a katonai követelésekről lemondani. De a többség mostani mandátuma alapján nem vállalhat kormányt a követelések teljesítése nélkül. Ő maga sohasem fog semmiféle kormányt támogatni, mely a követeléseket elejti. Ezeket a követeléseket így formulázta Magyar vezényszó, magyar szolgálati nyelv. Kizárólag magyar címer és magyar jelvények a magyar csapatoknak. Ezek azok, a követelések, melyeknek elejtése a nemzeti szuverenitás megőrzését és Magyarországnak tartománynyá váló lesülését jelentik.

A nagy válság.

— július 18.

Tegnap ismét élénkség volt észlelhető a politikai világban. A vezérő bizottság délutáni ülése iránt általános volt az érdeklődés és a képzelhető esélyek felett sokat vitatkoztak a politikusok. Sok beszédre adott okot még az is, hogy Lányi Bertalan nyílt levelet intézett a lipótszentmiklósi választókhöz, hogy „csak azért se lép vissza” mert meggyőződése szerint — írja a levélben — ebben a kérdésben csak az a szempont lehet irányadó, hogy a feanforgó és mindnyájuk által ismert körülmények között kinek van nagyobb kilátása arra, hogy a nemzetiségi jelöltekkel szemben győzelmet arasson. De úgy találom, hogy részben az esélyek mellett szólunk s hogy visszalépésem a nemzeti ügy eszerehagyását jelentené.

A nemzeti ügy eszerehagyásáról beszél az abszolutizmusnak egyik minisztere. Különös fogalmai vannak ezeknek az uraknak a „nemzeti ügyről.” Mert hiszen az előleges értesülések szerint nem igen térnek el a nézetek aziránt, hogy Fejérváry leirata fenyegetés az abszolutizmussal: de aziránt sem,

hogy a fenyegetés megvalósítása egyet jelentene az abszolutizmus gyakorlásával. A vezérő bizottság tehát a mai ülésből kifolyólag is buzdítani fogja a törvényhatóságokat, hogy tartsanak ki a hazafiatlan kormány ellen megindított harcban, mert ez a harc törvényes, ellenben a kormány minden ténye törvénytelen és érvénytelen. Báró Bánffy Dezső Bécsbe utazott, de még ma visszatért az ülésre. Bánffy elutazása előtt kijelentette, hogy ő már pénteken Eötvössel szemben a legradikálisabb álláspontot foglalta el és így az ő elutazását nem lehet odamagyarázni, mintha neki a koalíció többi tagjaitól eltérő nézete volna.

A politikusok nagy része különben tegnap Budapestre érkezett. Apponyi Albert gróf még tegnap este jött meg Komáromtól Kossuth ma reggel érkezett Soltról, Bánffy Bécsből, Andrásy, Tisza Dobról.

Tudósítónk délelőtt hosszasan beszélt Apponyi Albert gróffal, aki a jelen helyzetben igen intranzingásnak vallja magát. Rendkívül bizik abban, hogy a nemzet többsége — bármi következék — kitart a koalíció politikája mellett.

— Még attól sem félek — mondotta — ha a kormány új választást rendez. Ennek csakis az lehet az eredménye, hogy a függetlenségi párt abszolút többséghez jut.

A vezérő bizottság terveiről úgy nyilatkozott, hogy a legapróbb részletekig intézkedni fognak a passzív rezisztencia országos szervezése dolgában.

Bánffy Dezső báró kijelentette, hogy bécsi utazása nem függ össze a politikával, Egy orvos tanárt keresett fel.

A tegnap legfontosabb eseménye a vezérő bizottság értekezlete volt. Soká tartott és nem minden eredmény nélkül ért véget. Mint fővárosi tudósítónk táviratozza az ülésen Kossuth Ferenc elnökölt és jelen voltak a bizottság összes tagjai.

Legelsőnek Eötvös Károly szólalt

fel. A pénteki ülésen elmondott beszédére tért vissza s reflektált a neki tulajdonított kijelentésekre, a melyekre kinyilatkoztatta, hogy ő nem mondta. Kijelentette, hogy nem mondta, hogy a koalíció leszereljen, sem azt, hogy a nemzetet a passzív rezisztencia a forradalomba kényszeríti. Ő csupán arra terjeszkedett ki, hogy a kormányt a koalíció mielőbb vegye át. Ezt szükségesnek tartja.

Majd indítványt tett, hogy a félreértések elkerülése végett a bizottság ülései bizalmasak legyenek ezután. Az indítványt el is fogadták.

Ezután elhatározták, hogy a jelen politikai helyzetről részletes nyilatkozatot adnak ki, a melyben körvonalazni fogja a vezérő bizottság álláspontját a kormány törvénytelen rendelkezéseivel szemben. Ezt a nyilatkozatot megküldik a törvényhatóságoknak mihez tartás céljából.

A nyilatkozat megszövegezését a vezérő bizottság Apponyi Albert, Andrásy Gyula grófokra és Polónyi Gézára bízta. A nyilatkozatot a bizottság a ma, keddi esti ülésen tárgyalja. Egyben az egyöntetű eljárás biztosítása végett albizottságot küldenek ki.

A nemzeti ellenállás.

Pestvármegyei rendkívüli közgyűlése.

— július 18.

Pestpilissoltkiskun-vármegyei törvényhatósági bizottsága Beniczky Lajos alispán meghívása folytán tegnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott. Megjelentek a többek közt a következők: Prómay Dezső báró, Gulner Gyula, Holló Lajos, Fegsinger Lajos, Pozsgay Miklós, Antal Lajos, Héderváry J. Halász Gyula, Bródy Ferenc, Pekáry István, Szigeti Gábor, Szécsy József, Dezsőffy Emil, ifj. Teszány László, Almásy Károly, Gubody Ferenc, B. Lukács Albert, Bottka Lajos, Babó Mihály, Vásárhelyi Géza, Keglevich

Katicabogár.

Kis paraszt lány áll a
Kiskert ajtajába,
A kezére száll a
Katica bogárka.
Hessegeti, küldi:
Szállj, szállj kis bogárka,
Mondd meg, honnan jö meg
Életemnek párja?

Elnézem sokáig,
Magam is kérdeznék . . .
Honnan várjam, a kit
Vén szívvel szeretnék?
Egy hű lelket, a mely
Ha nem is lángolna,
Hozzám szeretettel,
Hűséggel pártolna.
Búját panasználá,
Lelkem vigasztalná,
Szomorú emlékem
Ha végem lesz nékem,
Szívembe foglalná!

Vagy ha talán jönne
Bohó. kis poéta,
Akinek lelkében
Cseng-bong ezer nóta . . .
Közbe énekelnek
S vén cigány módjára

Rászólnék kegyetlen
A próbálgatóra.
Aztán megtanítám
Uj hangra, fogásra,
Mig a lelke szállna
Szédítő magasra.
Ami dult szívemben
Zeng-bong, ámde halkán,
Lelkébe lehelném,
Örökítse dalban!

— — Hej Katica bogár!
Ily hűséges lélek,
Bohó kis poéta.
Hol lakik, merre jár?

Gáspár Imre.

Probléma.

A feleségem isteni kép: nem hiszem, hogy volna még olyan csodás báju arc, amitől az ő szépséges szemei beragyognak. És emellett véghetetlenül jó. Szeret engem és én is szeretem őt; ma éppen fél éve annak, hogy feleségül vettem. Fél éve, hát lehetséges ez? És most elválnék. Igen, tegnap könyök között határoztuk el, hogy elválnék egymástól.

Ah, mennyit sirtunk! Az a gondolat, hogy sohasem látjuk többé egymást, elviselhetetlen fájdalmat okozott mind a kettőnknek; a fájdalom szétmarcangolta a szívünket.

Lehetetlennek látszott és mégis így van. — Mindkettőnkre nézve jobb. De mi lesz belőle nélkülem? És mi lesz belőlem ő nélkül?

Ne feledjétek el, hogy semmit sem vehetek a feleségem szemére, éppenséggel semmit, ha csak azt nem, hogy asszony. Asszony ez a bűne! Asszony, a mi annyit jelent, hogy homályos, felfoghatatlan lény, a természet rejtelme, amelyet nem vagyok képes megérteni, mint én őt. Fürkészetem az élet minden titkát és sok titoknak megtaláltam a nyitját. Tudom, mit szimatol az eb, miért hizeleg a macska, hová repül a varju. Az asszonyról nem tudok semmit. Nem hatolhatok mélyebben a lelkébe, mint Isten lényébe.

— Miért nincsen kristályból a homlokod — mondtam feleségemnek. Akkor megláthatnám a gondolataid csodás mechanizmusát.

Es ő azt válaszolta:

— Te pedig, édesem, mutasd meg nekem a szivedet: hadd látom dobbanásainak okait.

Miért? Miért?

Hihetetlen! Elválnék egymástól, mert a feleségem homloka nem átlátszó kristály és mert az én szívemet is husból való páncél burkolja el a szem elől. Minő szomorú komédia is az élet!

De ha még a mi házasságunk amilyen véletlen találkozás eredménye volna, ha mi is, mint annyi sokan, egymásra akadva az élet forgatagában, összeláncoltuk volna két létünket, két egymáshoz idegen lelket, s

Gábor gróf, Wodiáner János, Pitterváth István, Kórhász Béla, Kontra Kálmán és mások. A közgyűlést a 65-ös bizottság előterjesztése előzte meg.

Jóval tizenegy óra után nyitotta meg a közgyűlést Beniczky Lajos alispán s utal arra, hogy vésszes felhők tornyosulnak hazánk fölött. Ezért tartotta szükségesnek a mai rendkívüli közgyűlés összehívását. Kéri a megjelenteket, hogy a higgadt megfontolás és józan hazafiasság talajára álljanak. (Eljenzés.)

Ezután Fazekas Ágoston főjegyző felolvassa Fejérváry miniszterelnök leiratát az új kormány kinevezetéséről.

— Abcug! Abcug! — kiáltották.

Gulner Gyula: A mikor 1867-ben helyreállott a béke, azt hittük, sohasem jön többé olyan idő, amikor a törvényhatóság kénytelen lesz valamely kormánytól megvonni támogatását. De íme, ez az idő bekövetkezett. A jelenlegi kormány, amely a nemzet többsége ellenére jött, most támogatást kér és bizalmat. E kormány keletkezésére nézve felfogása az, hogy a királynak joga van bárkit kinevezni, ámde abban a pillanatban, amikor a nemzet többsége bizalmatlansági votumot szavazott az új kormánynak, törvénytelen és alkotmányellenes lett a kormány. A 48-as törvények megállapítják, hogy egy kormánynak csak úgy van joga uralkodni, ha a nemzet többsége áll a háta megett. Indítványozza tehát, hogy tekintettel arra, hogy ez a kormány nélküli azon előfeltételeket, amiket közjogunk és alkotmányunk megkövetel arra vonatkozólag, hogy a kormány alkotmányosnak és parlamentárisnak tekintessék, — a vármegye közönsége iránta a legmagasabb fokú bizalmatlansággal viseltetik s a kormány a vármegye támogatására nem számíthat, a leirat pedig irattárba helyeztetik.

Miután szólásra senki sem jelentkezett, az alispán Gulner indítványát egyhangú határozatképpen hirdette ki.

Második tárgyal a képviselőháznak június 21-ikén hozott bizalmatlansági határozatának az előterjesztése szolgált.

Prónay Dezső báró, a tárgyhöz szólva, azt hiszi, hogy a képviselőháznak ezt a határozatát megnyugvással kell a vármegye közönségének tudomásul vennie.

Az elnöklő alispán kimondja, hogy a közgyűlés egyhangú helyesléssel veszi tudomásul a képviselőház határozatát.

A főjegyző előterjesztette a 65-ös bizottság működéséről szóló s lapunkban már részletesen ismertetett jelentéseket. A közgyűlés általános helyesléssel fogadta a 65-ös bizottság határozatait.

Holló Lajos reá akar mutatni arra, hogy a nemzet által felvett harc milyen feltételek mellett lesz eredményes és sikeres. Ugy, ha e határozatok átmennek a szíveinkbe, s mindenkor a törvényes alapra helyezkedünk. A törvény a mi legerősebb fegyverünk. A harcot nem üres jelszavaktól csábítatva, vette fel a nemzet, hanem öntudatosan, mert belátta, hogy a nagy nemzetek között csak úgy állhat meg, ha jogait respektálják. Egy százados harenak befejezése ez, s addig kell vívünk, amíg diadalra jutunk! (Eljenzés.) Beszéde végén lelkes szavakkal buzdít, hogy a hozott határozatok fontosságát érezze át minden polgár. A tisztviselőknak lesz a legerősebb küzdelmük, de ebben a nehéz küzdelemben velük lesz a nemzet mindenkor. Tegyük kötelességüket abban a tudatban, hogy szenvedéseikkel igaz hazafias célt szolgálnak, s a vármegye egész közönsége velük és mellettük lesz.

Prónay Dezső báró, mint a 65-ös bizottság elnöke kéri, hogy a hozott határozatokat, mint a melyekben semmi más nincs, mint létező törvényeink alkalmazása, fogadják el egyhangulag. (Általános helyeslés.)

Az elnök kimondja, hogy a 65-ös bizottság határozatait a közgyűlés egyhangulag elfogadja, különösen pedig azokat teszi lelkesülten határozatává, a melyek a tisztviselőknak a hatalommal szemben való védelmezésére vonatkoznak.

A napirend utolsó pontjához, amely rendkívüli közgyűlések egybehívására vonatkozik, Prónay báró szólott hozzá. Az a kötelesség vár reánk — ugymond — hogy a közügyek több adót szenteljünk, mint eddig. Nem lehet tudni, milyen idők következnek be; éppen azért indítványozza, hogy a vármegye minden hónap második csütörtökén közgyűlést tart.

Az indítványt egyhangulag elfogadták. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Diákturisták.

— július 18.

Péter-Pál után, a nagy vakáció kezdéssel mindennap láthatunk turista diákokat. Könnyű, nyári ruhában, rövid nadrággal, vastagtalpu cipőkben, kis zsákkal hátukon s nagy bottal a kezükben kelnek utra az ifjak, hogy világot lássanak.

Ugy látszik egészségesebb szelek fújnak s a magyar diákok már kezdik belátni a turistáskodás hasznát és üdvös következményeit. Szakítanak a régi szellemmel, a lustálkodással s nyakukba veszik a világot, hogy bővüljön látókörük, gyarapodjanak tapasztalatokban, ismeretekben.

És szívünk-lelkünk örül, de diákturistákat látunk. Nagy fontosságot tulajdonítunk a turistikának, mint sportnak, de még nagyobb mint ismeretterjesztő tényezőnek. A magyar diák, a ki 10 hónapon keresztül szűk padban kucorogva könyvekből szitta magába a tudomány édes mézét, mikor két hónapi szünidőt kap, ne töltsé azt tétlenül, hanem használja föl a kedvező alkalmat arra, hogy megismerkedjék a világgal s első sorban hazájával.

Évekig tanítják a földrajzt iskoláinkban s mégis számtalan érett ifju van, a ki a magyar megyék fővárosait sem tudná megmondani. Ez az eredménye a tulzott, ugyszólván sportszerűen üzött elméleti oktatásnak, melylyel ma az ifjak fejét teletömik. Ezt az egyoldalúságot van hivatva legalább részben pótolni és ellensúlyozni a turistika. Mert pl. hiába magyarázza el százszor is ékes definíciók kíséretében a földrajz tudós professzora, hogy mi a hegynyereg, hágó, hossz- és mellékvölgy, stb. az ifju ha be is vágja a kinosan megszerkesztett meghatározásokat, biztos tudásra, melyet a gyakorlati életben is alkalmazhatna, így soha sem fog szert tenni. De ha látó szemével látja mindezt, akkor megérti a legnehezebb fogalmakat is és nem lesz neki oly nehéz a geográfia.

Egy időben divatban volt, hogy a középiskolák külföldre vitték tanulóikat. Hát Istennek ez az otromba és céltalan szokás ma már megszűnt. A magyar ifjunak első sorban a magyar földet kell ismernie töviről hegyire, lehetőleg be kell járnia, utaznia az egész országot, hogy megszeresse ezt a földet.

Am a diákturisták nem utazhatnak gyorsvonaton, nem járhatnak elsőrendű szállodában, nem étkezhetnek vendéglőben. Az

melyeknek össze kell szokniok. De nem! Gyermekkora óta ismerem őt s együtt játszottunk. Még látom őt, amint a pázsit közepén, a fehér és fekete hatyukától nyüzsgő kő közelében ül. Látom, amint rövidke fehér ruhában hangos nevetéssel szalad és kergeti a karikat a sétatéren. És sokszor megcsókoltuk egymást; ő megértett engem és én megértettem őt. Olvastunk egymás szemében, egymás szívében, mint olyan könyvben, a melynek minden betűjét ismerjük, mint abban a képes könyvben, amelyet az ő anyja adott nekünk. Akkor mind a ketten egyenlő lélekkel, egyenlő gondolatokkal éltünk. — Ugyanazok voltak a szokásaink és érzelmeink. És később ez is ugy volt. Ugyanazokat a könyveket, ugyanazt a zenét szerettük mind a ketten. Az életben, a művészetekben, a bánat pillanataiban egyenlők voltak a gondolataink. — Miért látom most őt másnak?

Amikor elérkezett az ideje, megházasodtunk. Ezt már a szüleink elhatározták így a mi gyermekkorunkban. A lakodalom estéjén Klára, — igen, Klára a neve; milyen gunyosan neveléses név egy asszonynak! — A lakodalom estéjén Klára és én kísérteltünk a házunk közelében lévő erdőbe. Alkonyat után volt. A fák magas lombjain át megpillantottuk az első csillagokat. Azon az uton, amelyen haladtunk, egy aggastyán jött velünk szemközt. Hajlott vállain nagy köteg rózsát hordott. — Amikor meglátott bennünket, megállott:

— A gerlicék eludni mentek — mondta — hova mennek ilyen későn?

— A boldogság felé — felelte hal-

kan a feleségem és a keze remegett az enyémben.

Akkor hát sok szerencsét! De ne ébresszék fel a verebeket mert azok nagyon goncsz pletykálkodók.

És vállára igazítva a rózsaköteget, eltűnt a homályban. Azt hittem, hallottam a csufolódo nevetését a bokrok közt. És feljött a hold fenségesen, rózsaszínű fényben ragyogva be a vadgesztenyék között.

— Nézd csak — mondtam a feleségemnek, — milyen rózsaszínű a hold.

Klára pillanatig a ragyogó égitestre nézett.

— Rózsaszínű? a hold? Milyen okos vagy te — felelte! — Hát ki látott rózsaszínű holdat?

— De nézzed csak!

— Miért legyen a hold egyszerre rózsaszínű? Miért mondd, hogy a hold rózsaszínű?

— Azért, szívem, mert én olyanok látom.

Nagyon kurtán felelt:

— Mit, rám akarod erőszakolni, hogy a hold rózsaszínű?

Ostobaságomban megmaradtam az állításom mellett. Ostobaságomba, persze! Mert ugyan mi közöm volt ahhoz, hogy a holdnak milyen a színe? Bántam is én, hogy kék, sárga, vagy akár zöld is. De határozottan, szinte dacosan feleltem:

— Rózsaszínű! igenis, rózsaszínű!

Klára egy faökre ült hirtelen és két kezébe tenetve az arcát, sínni kezdett:

— Oh, isteneim, istenem! Nem szeretsz többé! Milyen szerencsés lenn vagyok... Nem szeret már!

A lábaim elé vetettem magam és úgy könyörögtem.

— Édes mindenem! Nem volt igazam. Szó sincs róla, hogy rózsaszínű! Nem, igazán nem rózsaszínű. Hanem... hanem... amilyennek akarod. Nem volt igazam; bocsáss meg!

— Nem, nem, zokogta Klára; te azt hiszed, hogy rózsaszínű.

— Esküszöm!

— Nem, nem, — zokogta Klára; — te azért beszélsz így, hogy megnyugtass. De hiszed!

Nem fojthattam el a bosszúság egy mozdulatát.

— De ha hiszem is, hát mit tartozik a hold színe az én szerelmemhez?

Most azonban igazán megharagudott Klára. Szinte kiáltotta:

— Mit tartozik a szerelmedhez? ezt kérde? Ah, ez nem rossz!

És olyan haraggal harapott egy kis fakéregbe, hogy attól tartottam, idegrohamot kap. A karjaim közé vettem őt és elrészelttem csókjaimmal és csillapító szavakkal.

— Légy okos, te édes, bohó gyermek! Hát persze, hogy a holdnak köze van a szerelmemhez; nagyon sok köze! Csak tréfát üztem, elég helytelenül, ebből a szent dologból. És nem is rózsaszínű, nem is lesz soha! Rózsaszínű hold, igazán neveléses! Rózsaszínű hold! hababai!

A becézgetés hevőben nem csak a

apostolok lován járnak ök, jószívű emberek adnak nekik hajlékot, ételmezt. Néhány koronával a zsebében kél fásasztó utjára a diák, s bizó reménység, meg tudni és látni vágyás a kísérei Falun szivesen látják a derék fiukat, jó nénik, kedves bácsik örömmel adnak szállást, jó friss tejet, vaját a puha kenyérhez, sőt néha a hegy levét is megizleltetik velük. Nem úgy a városban.

A sürgő forgó, dolguk után szaladó emberek nem érnek tá a diákturistákkal foglalatokodni, bennük nincs meg az a kis ideálmus sem, mely a falusi parasztból még ki nem veszett. Így aztán a városban nélkülözők kell a turistáknak s nagyrésztük bizony szándékosan elkerüli a várost.

Minden város vágyva vágyik idegenforgalom után. Ettől sok mindent vár s megteremtéséért tetemes anyagi áldozatoktól sem riad vissza. Gyakran cél nélkül ezeket költenek az „idegenforgalom“ emelésére; minden módot és eszközt megragadnak arra, hogy az idegeneket a városba esdítsék. — Pedig ennél sokkal többet ér, ha a magyar diákok keresik föl a várost, ismerik meg annak nevezetességeit s viszik el híret mindenfelé. Ez a legjobb reklám! Igaz, hogy a diák nem költ annyit, mint a gazdag angol utazó; és mégis sokkal nagyobb örömmel üdvözlöjük a nagybotos magyar diákokat, a ki per pedes apostolorum jön közénk, mint a gyorsvonaton érkező globetrottert.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— július 18.

Még egyszer beszéljünk az érsekújvári cigányokról. Nem érdektelen a dolog és időszere is. Ha az ember Érsekújváron keresztül utazik Bécsnek, azon az állomáson, amint már említettük, sajátos speciális fogadja. Talán egyetlen a maga nemében Európaszerte. A vonatokat muzikával fogadó cigánybandák azok. Ott zuggnak azok, mióta vasut a vasut. A város hatósága azzal a kikötéssel engedte át az indóházhoz, a pályatesthez megkivántató földeket, hogy a cigány ott muzsikáljon, valahányszor prűszkölözmozdony mutatkozik a látóhatáron. Muzsikálnak is irgalmatlanul, a tényezőzást pedig ki nem kerül a peronon megjelenő, vagy a

szinét, hanem az egész holdat letagadtam az égről.

Megnyugodva és megelégedetten sugta Klára:

— Lásd, drágám, én megmondtam. Ugy-e, megteszed nekem azt a szivességet, hogy sohasem mondd többé: a hold rózsaszínű!

Ezen az estén, az esküvőnek estéjén megértettem, hogy a feleségem és én között mélység tátong. Talán már azelőtt is így volt; de akkor vettem észre, először. Ah, és a következő napok és hónapok bebizonyították nekem, hogy ez a mély szakadék egyre mélyebb és egyre szélesebb lesz. Ezeket a bizonyosságokat nem katasztrófák és nagy ijedelmek szolgáltatják, hanem állandó gyötrelmei ezernyi parányi esetnek, amelyek beteggé tettek. Ami aztán végül a szakítást okozta, az sem volt rettenetes esemény; de a lelkünk belefáradt a szüntelen harcba, amelyet egymással vívtunk. Ettől fogva elviselhetetlenné vált számunkra az együttélés, csak martíromság volt az életünk. Mind a ketten éreztük, hogy áthidalhatatlanul elszakadt a lelkünk egymástól, határtalan úrtámadt közöttünk. És mégis szeretttük egymást. De hát mit érhet el a szerelem gyenge szárnyaival ebben a végtelenségben? Ha Klára sir, mindig az jut eszembe: „Csak szenvedés az, amit férfi és nő együtt alkothat.“

De hát miért sir Klára?

Octave Mirbeau.

kocik ablakain kitekintő emberfia. Az osztórák államvasut, majd államosítása után a M. Á. V. intéző körei fatálisnak találták ezt a nem éppen európai állapotot. Százezer forintnál nagyobb összeget ajánlottak a városnak a furesa szerződési pont kiküszöböléséért, Érsekújvár azonban hajthatatlan maradt és nem engedett a cigányából. A dolog magyarázata annyi, hogy Érsekújvárnak egész külvárost megtöltő cigánya van. Nagyrészt dologtalan nép, még nagyrészt koldulástól él; szörnyű terhére vannak különösen a szegény alapnak, de veszélyeztetik a közbiztonságot is. Hogy valami foglalkozásuk, valami keresetük legyen, azért fundálta ki a város anyafutó észszel az említett kikötést.

Érdekesnek találtuk az érsekújvári muzsikászó történetének elmondását. Most, utazgatás évadján, különösen sok olvasónk füleit veszélyezteteti ama kis kornyikálás. De meg sokan kíváncsiak az egész patriarkális szokás eredetére, anélkül, hogy kíváncsiságukat kielégíthetnék. Hát kellehetetlen mulatság, annyi bizonyos, mi azonban nem történik ellene. A Magyarországra vetődő idegen itt találja a civilizáció egész szürkességét. Nem baj, ha találkozik valahol egy kis eredetiséggel, egy kis magyaros különöséggel.

Hátha még lenne politikai érzék is azokban a feke e legényekben! Arrafelé száguld a magyar miniszter urakat Bécsbe szállító vonat. Milyen a helyzethez illő nótákat huzhatnának ilyenkor! Uj kormányt neveznek ki. Akkor a Rákóczi-induló volna aktuális. A kormány válla bizalmatlansági szavazat sulya alatt görnyedez. Mi más illik hozzá, mint valami könyvfaesaró gyászinduló! Ellenzéki férfiak sietnek Bécsbe az uralkodó szavainak meghallgatására. Zendüljön ilyenkor buzdító szózatnak az, hogy „Föl, föl, vitézek a csatára!“ De hajh! kegyvesztetten tér haza a kormány Bécsnek büszke várából. Ilyenkor is válogathat a zenekar érdekesnél-érdekesebb dallamok között, a milyenek például a „Már siess hazádba vissza, vert seregem.“ „Ne szomorkodj, légy vig. nem lesz az mindég így.“ „Búra, búra, búbátra szültem“ és a többiek.

Egyszóval igen érdekes hazai különlegesség az érsekújvári cigány. Sokkal jobban szeretjük, ha a külföldön a tényezőző cigányt emlegetik, a ki létezik, mint a tizenhét gyermeket föllakmározó jászberényi cigányt, a ki nem létezik.

NAPI HÍREK.

A szomjuság.

— július 18.

A nyári melegben alig van aktuálisabb tárgy a szomjuságnál, a melyet kiki csillapítani igyekszik vízzel, vagy más folyadékkal, a mennyire csak lehet. De nemesak nyáron érzékeny az emberi szervezet a szomjussággal szemben, más időjárás mellett is a szomjuság sokkal kínzóbb érzés, mint az éhség. A míg étel nélkül hetekig élhet az ember, addig ital nélkül néhány nap alatt elpusztul a leggyötrőbb kioldás között.

Viszont a sok ivás azonban nemesak muló bajokat, hanem szervi betegségeket is okozhat s különösen a sziv és vese szenved meg a legártatlanabb folyadékoknak tulságos élvezetétől. Ennek bizonyítéka, hogy a ki sokat iszik, az a legkisebb sérülésnél is nagyon vérzik s ilyenkor a baj élharapódzása ellen a lehetőség szerint le kell küzdeni a szomjuság érzését.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a forró nyári napokon nem szabad többet inni, mint rendszeren. Amikor a forróság szinte kiszívja az ember testéből a vizet, akkor természetesen pótolni kell a veszteséget. De éppen nyáron van friss főzelék és gyümölcs, a melynek nagymennyiségű vízzel elsősorban csillapíthatjuk le szomjúságunkat. De e mellett nyáron folyadékot is többet iszunk, mint rendszeren, a mi ellen az orvosnak nem is lehet kifogása. A legjobb ital a szomjúság csillapítására a friss víz, vagy savanyuvíz, néha tej, de sohasem szeszes ital, a mely csak fáradtá és bágvadtá tesz.

Nem ritka a háziasszony hibája, ha a tulságos szomjúság valakinél rossz szokássá lett, mert a konyhában a só és fűszerek használatát nem mérsékelte kellően. Az ételleket izlésesen kell elkészíteni, de nem szabad, hogy tulságos sótartalmukkal az ivásra csábítsanak. Ezért a konyhában sokat lehet tenni a szomjúság mérséklése érdekében s a gondos háziasszony ebédközben is ügyeljen arra, hogy utólag nagyon meg ne sózzák az ételt. Ilyen módon sokat tehet övéiben javáért s maga magát is megkímélheti sok szomorúságtól, a melyet férjének egyre növekedő szomorúsága okozhat.

Debreceni pereg.

— július 18.

A világlátott cigány dicsekszik a cimborájának:

— Ebédre hívott engem Londonban a király és Katagó hercegné is.

— Ki az a Katagó hercegné? Nincs ilyen a világon sem!

— Nincs-e? Hiszen itt a neve nyomtatásban!

Elő is huz egy névjegyet, azon aztán az olvasható, hogy C o n a u g h t hercegnő!

Ebből lett aztán Debrecenben Katagó!

A házaspár vitatkozik . . .

— B e n s ő h a n g o k s u j á k n e k e m — b e s z é l a n ö c s k e — h o g y m e g e s a l s z . . .

— T y h ű, a z á l d ó j á t! t ö r k i a f é r j. H á t n e m e l é g a n y e l v e l e s e d, n e k e d m é g e k s z t r a b e n s ő h a n g j a i d i s v a n n a k? D e e z t u t á r n e m á l l o m k i . . .

— **A debreceni mentő egyesület.**

Nagy lépésekkel, rohamosan közeledik a megvalósuláshoz Debrecen város legszebb célokát szolgáló intézménye, a mentőegyesület. Az előkészítő bizottság Körner Adolf tanácsnok elnöklété alatt tegnap délután ülést tartott a városháza nagytermében. Az ülésen jelen voltak Dereakassy István dr., Burger Péter dr., Szunyogh Sándor, Mauska György, Szentkirályi Tivadar, Szikszay Gyula, Publíg Ecnő és Tóth Béla. A bizottság a mentőegyesület alapszabály tervezetével foglalkozott és pontról pontra élénk megvitatás tárgyává tette a 36 szakaszból álló alapszabályokat. — Az egyesület 100 taggal fog megalakulni. Az egyesület tagjai lehetnek tiszteleti tagok, alapítók, kik legalább 50 keronát fizetnek a testület céljaira. Pártoló tagok, a kik 5 éven át 4 keronát fizetnek évenként. Működő tagok azok, a kik mint ellenőrző felügyelő és működő orvosok és mentési szolgálatban képesített nem orvosok, mint mentők tényleges szolgálatra vállalkoznak. — A bizottság az alapszabálytervezetet némely módosítással elfogadta. Igazán örvendetes dolog, hogy Debrecen város minden szépért és nemesért lelkesülő közönsége így felkarolta a mentőegyesület eszméjét, hogy már igen rövid idő alatt meg is kezdheti áldásos működését.

A vidéki hírlapírók országos szövetsége. Tegnap délután Szegeden Szávay Gyula elnöke alatt ülést tartott, melynek első tárgyát a vidéki újságírók egy részének körében megindult szervezkedő mozgalom képezte. A szövetség igazgatósága egyrészt saját tagjainak, másrészt a nagyközönségnek informálására szükségesnek tartotta, hogy álláspontját a következő kijelentésekkel jelezze: A vidéki hírlapírók országos szövetsége hivatását továbbra is eddigi szervezetében, alapszabályainak változatlan keretei között a vezetés eddigi szellemében kívánja teljesíteni, mely szellem hivalgástól ment zajtalan működésben ennek az újságíró testületnek erkölcsi és anyagi tőkét: tisztelét és vagyonát szerzett. Tagjait a szövetség a vidéki újságírók egyeteméből választja, különbség nélkül arra, hogy a felvételt kérőknek az újságírás egyedüli kereseti foglalkozása mellett az illető valamely más hivatásnak is munkása-e még, mert a szövetség az újságírói hivatást és a hivatásos újságírói munkát nem e munka kenyérkereseti jellegének kizárólagosságában látja. A vidéki hírlapírók országos szövetsége nem azonos a vidéki hírlapok ama részével, mely a hírlapírói munka anyagi értékesítése érdekében újabb mozgalmat indított, és egyes városokban szervezkedő üléseket tart és országos gyűjtést rendez. E szervezkedő mozgalommal a szövetség szembe nem helyezkedik, de azzal szolidaritást sem vállal, hanem attól magát és tagjait távol tartva egyedül a saját szervezetéből folyó munkának szentelt tevékenységét s e szervezet függetlenségét, erkölcsi és anyagi cselekvőképességét minden támadással szemben megvédelmezi.

Uj hivatalos órák a városnál. Ismeretes a városi hivatalnokoknak az a mozgalmuk, hogy a nyári hónapokban a hivatalos órák megváltoztassanak. E tárgyban kérelmet intéztek a tanácshoz. A beadvány szerint a hivatalos órákat reggeli 8 órától délutáni 1 óráig kérték a hivatalnokok. A délután természetesen szabad volna. A tanács nem határozott a kérdésben, de Csóka Sámuel adóügyi tanácsnok indítványára kérésletpénzben életbe léptetik az adóügyi és katonai nyilvántartási osztálynál a reggel 7 órakor kezdődő és déli 1 óráig tartó hivatalos órákat. Az új hivatalos órák ma, keddtől kezdődnek.

Hortobágyi életképek a fővárosban. Érdekes tervet akar megvalósítani Budapesten egy társaság. A bikaviadatok mintájára be akarja mutatni a fővárosban a hortobágyi életképet. — Tegnap ez ügyben megkeresés érkezett a városhoz, a melyben a társaság felvilágosítást óhajtott, hogy a Hortobágyról mímódon lehetne gulyákat, méneseket és a hortobágyi más nevezetességét Budapestre vinni. Király Gyula tanácsnok értesítette az illetőket, hogy a hortobágyi életképek bemutatását csak az esetben lehetne megvalósítani, ha a társaság a szükséges ló és marhaállományt egyes gazdáktól megvenné és a szükséges mutatókhoz a személyzetet szerződötté, mert az kivétel nélkül, hogy Debrecen város lovakat bocsásson a mutatók céljaira a társaság rendelkezésére.

Harmath Gergely halála. A helybeli főreáliskolának gyásza van. Meghalt Harmath Gergely főreáliskolai tanár. Előbb meggyerendi szerzetes volt, később onnan kilépett s aztán 25 évett töltött el a főreáliskolánál. Fűrdőn halt meg, ahol hosszas betegeskedésének gyógyulását kereste. Békeporaira! Elhunytáról a következő gyászjelentést adtát ki:

A debreceni Jogász- és Tisztviselőkör fájdalommal tudatja, hogy a Kör régi tagja és gazdája Harmath Gergely ur f. évi július hó 15-én, hosszas szenvedés után Szovátán (Erdély) meghalt. Fáradságtól buzgó Tagtársunk emlékét kegyelettel őrizzük. A főreáliskola tanári kara a következő gyászjelentést adta ki: A szorgalmas és jó tanártárs elvesztése felett érzett fájdalommal tudat-

juk, hogy Harmath Gergely debreceni állami főreáliskolai tanár életének 60. dik, tanári működésének 36. dik évében, Szovátán fűrdőn, Maros-Torda megyében, hol szenvedéseire enyhülést keresett, f. évi július hó 15-én elhunyt. Temetése Szovátán július 17-én volt. Emlékét kegyelettel őrizzük. Debrecen, 1905. évi július 18-án. Az állami főreáliskola tanári testülete.

Iskolai értesítő. Megjelent a debreceni ev. ref. főgimnázium *Értesítője*, az 1904-5. iskolai évre. A Karai Sándor igazgató által összeállított, 163 lapra terjedő értesítőt közelebb ösmertetni fogjuk.

A gyilkos fiu. Budapestről írják, hogy tegnap kísérték át az ügyészség börtönébe Drahos Istvánt, aki tegnap kőbányán a Martinovits téren agyonlőtte az anyja szeretőjét, Riez Gábor fuvarost. Megelőzőleg Huszár József rendőrfőzámazó kihallgatta. A fiu ugyanazt a vallomást tette a főkapitányságon is, mint a X. kerületi kapitányságon. Előre megfontolt szándékkal ölte meg anyja szeretőjét, mert az üldözte. Az volt a szándéka, hogy agyon lövi magát is, de ebben megakadályozták.

Megverte a feleségét. Pető Józsefné született Ormós Erzsébet honvéd utcai lakosnő panaszt emelt a rendőrségen, hogy férje tegnap kegyetlenül elverte. A jeles férj valahányszor be van rugva az asszonyon szokta kitölteni az élet keserősége okozta bánatot. Az asszony sérülései veszedelmesek. A rendőrség a verekedő férj ellen vizsgálatot indított.

Tolvaj figaro. Ivanovics Antal borbély műhelyében egy ideig vigan csapta verte a habot Szakács Sándor fodrász segéd. Kutya baja volt jó sokáig. Mindenben része volt, a miben egy ügyes figarónak része lehet. Tegnap Szakács Sándor nagyot és merészet gondolt és a tervét meg is valósította. Elszökött az üzletből. — Ez ugyan nem lett volna olyan nagy baj. De a fürge figaro nem ment el mezitelenül. Mielőtt utra kelt volna feltörte gazdája, Ivánovics Sándor pénzes fiókját és abból 37 korona készpénzt, továbbá munka és katonai könyvét is magához vette. Így felszerelve ellépett a bal-középen. A főnöke a tolvaj figaro ellen feljelentést tett a rendőrségnél.

A szegény asszony párnája. Nagy szegénységben élt Csiszár Sándorné munkás asszony. A kis holmija lassankint részben elvándorolt a zálogházba, részben pedig eladódott. Alig volt már valamije. De hát ez az állapot nem tarthatott sokáig. Remélte, hogy majd csak fordul a kocka. Azonban mielőtt fordult volna, elment János Imréné nevű barátjának és 2 koronát kért tőle kölcsön. Hogy a követelés egészen biztosítva legyen odaadta neki fedezetül az elzálogosított párnákról szóló zálogjegyet. Mikor aztán jobb sora lett, megadta a kölcsön kért összeget és vissza követelte a zálogcsdulákat. Jánosiné himezett hámozott s nem akart tudni a biztosítékról. Ez gyanus lett az adós előtt és csakhamar megjutda, hogy Jánosiné kváltotta a párnákat, melyeket nem akar visszaadni. Sikkasztás miatt feljelentette hát Jánosinét, a ki ellen megindították az eljárást.

A mig a mester nyaral. Ottó Henrik debreceni cipész mester nemrégiben úgy határozott, hogy a nyarat nem iogja Debrecen porfűrdőjében tölteni, hanem meghúzódik egy időre valamelyik árnyékos fűrdőn. El is utazott és két tanulója bízta a műhelyt. A fiuknak, nehogy azok a koszt hiányába legyenek hagyott egy kis költséget. Nem sokat, de annál kevesebbet. Fejenként 50-50 fillért. A bizonytalan időre szóló egy koronát odaadta Szabó Béla egyik ina-

sának, a ki gazdája e fukarságán annyira felbosszankodott, hogy a másik inaspajtása elől az egész koronával elszökött.

Tolvaj a vásáron. Veszedelmes vásári tolvajt fogott el tegnap a csendőrség Balmazújvárosban ugyanis tegnap volt a szokásos országosvásár a melyen Csige Erzsébet is ott volt és el elbámulta a sok cifra holmin. Egyszer csak valaki mellette termelt és nagy ügyességgel kilopta orszé-nyét, a melyben egész vagyona volt. Sirva panaszkodott a lopásról a csendőröknek. A nyomozás nem tartott soká. A csendőrök mihamar közrekerítették a tettest, a ki nem volt más, mint Balogh Borecs ismert tolvaj cigány leány. Balogh Borecsat márrág kereszték, mert sok zsebtolvajlás és más lopás van a rovásán.

Vizsla, fehér barna foltokkal elveszett, tulajdonosa átveheti, cím a kiadóhivatalban.

Kertész vagy vincellér állást elfogad Buska György Piac utca 79 sz. a.

Elveszett. F. hó 16-án Leány utcától Rákóczy és Csapó utcán át a Sztínházik menet egy aranyozott duplafedelű ezüst óra láncsal. Az óráról üvef és perc mutató hiányzik. Megtaláló kéretik. Megtaláló kiadó hivatalban v. Leány utca 6. sz. a. jutalomba részesül.

x LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképteljesítés a műterem kapubejáratánál levő ká- rakatban.

x Ki akar olcsón ruházkodni, az legyen szép és olcsó angol és belföldi divat- szövetet eredeti gyári árban Ranunkel H. és fia cégnél.

x Speciálista férfi, fiu és gyermek- szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat kereskedő Debrecen.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

PAVIRATOK.

A király nyaralása.

Ischl, július 17. A király itt tartózkodását 10 nappal meghosszabbította és csak augusztus végén utazik el a délvidéki hadgyakorlatokra.

Képviselőválasztás L.-Szent- Miklóson.

Liptószentmiklós, július 17. A képviselőválasztás reggel 9 órakor kezdődött meg. A szavazatok aránya délután a következő volt:

Lányi	607
Sztodola	767
Thuránszky	88
Este 8 órakor:	
Lányi	1315
Sztodola	1401
Thuránszky	123

A választás folyik. Az eredmény valószínűleg éjjel után lesz. Sztodola nemzetiségi megválasztása bizonyos.

Bizalmatlanság a kormányban.

Marosvásárhely, július 17. Marostorda megye ma tartott közgyűlésén bizalmatlanságot szavaztak a darabant kormányban. A közgyűlésen kinos incidens történt. — Jeney József biz. tag. aki fatinikus Tisza huszár, a köztisztviselők nevében szólalt fel és aggodalmát fejezte ki a közgyűlés határozata felett. A közgyűlés erre óriási kavargással támadt, úgy hogy több bizottsági tag meg- ragadta Jeneyt és kidobta a teremből.

Perczel fia megőrült.

Baja, július 17. Perczel Dezső volt Házelnök Aurél nevű fiát a Bajára sielő emberek elmezavarodottan kóborlásban találták. Behozták a városba. A rendőrségen öngyilkosságot akart elkövetni. Egyelőre a kórházba helyezték el.

A Panamaügy halottja.

Bris, július 17. A Panamaügybe kevert Arton nevű bankárt ma irodájában halva találták. Azt hiszik öngyilkosságot követett el.

Az orosz forradalom.

Varsó, július 17. Lodzból jelentik, hogy amikor tegnap a Kamienna-utcán tüntetők vonultak el vörös lobogók alatt a kozákok belelőttek a tömegbe. Az utca 10. számú házából a lakók kövekkel dobálták meg a kozákokat, mire ezek megostromolták a házat, 13 embert megöltek, hatot megsebesítettek, a ház többi lakóját pedig letartóztatták. Lodzi orosz hivatalnokok táviratot intéztek Pétervárra, melyet táviratban a zsidók jogait korlátozó rendeletek fentartását követelik.

Lemberg, július 17. Minszkből, Orosz-Lengyelországból jelentik, hogy a város teljesen olyan beroyomást tesz, mintha csatorna alatt állana. Éjjel nappal katonaság toborzik az utcákon és a tereken és a legkíméletlenebbül bánik el mindenkivel, aki a parancsszóra nem engedelmeskedik. Dobpergés közt folyton új meg új csapatok érkeznek. Az üzleti élet és minden közlekedésszünetel. A munkát az összes gyárakban beszüntették. A főbb utcákon házak ablakait becsúszkák.

Péter királyt megfosztják a tróntól.

Belgrád, július 17. Az országban uralkodó három párt határozata nyilvánosságra került. E szerint Péter királyt legközelebb megfosztják a szerb tróntól. A pártok közül az egyik Krisztics Milánt kívánja a trónra a másik párt európai udvarból óhajt uralkodót, a harmadik köztársaságot szeretne. A belgrádi diplomáciát a harmadik eshetőség nyugtalanítja leginkább.

Török mozgolódás.

Konstantinápoly, jul. 17. Hírszerin iradé utján elrendelték két páncélos hajó, négy cirkáló, hat torpedó-cirkáló és 12 tengeri torpedónaszád beszerzését, hogy a török hajóhad megmérkőzhessen az orosz feketetengeri hajóhaddal. Másfelől a Potemkinen kitört lázadás következtében szigorú ellenőrzést gyakorolnak a török hajóhadon.

Konstantinápoly, jul. 17. A drinápolyi vilajetből kivándorolnak visszatérésének határideje nem járt le 10-én, mert a visszatérés meg mindig meg van engedve.

Testvérgyilkos képviselő.

Trient, július 17. Donatti Guiseppe olasz képviselő leszurta testvérbátyját Silviót. — Donatti az apai örökség felett összeveszett bátyjával s a heveskedés közben követte el súlyos tettét. A gyilkos elmenekült.

A háború.

Tokio, jul. 17. A japánok teljesen biztosítják Sachalin déli részének megszállását. 80 oroszot elfogtak. 14 tábori ágyut, 1 gépfegyvert és sok löszert zsákmányoltak. A japánok 70, az oroszok 160 embert vesztek. Katsura miniszterelnök a császár megbízásából aláírtá Gouin és Maki tolmács megkegyelmezési okiratát.

Letartóztatott gyáros.

Pilsen, július 17. Tegnap egy motor-kocsi gyáros automobiljával elgázolta Greidel vasuti őrt, a ki szörnyet halt. A rendőrség a gyárost elfogta.

Leégett uradalom.

Sátoraljaújhely, július 17. Itt ma nagy tűz pusztított. A gróf Wallisne féle uradalomban tűz ütött ki, amely elhamvasztotta az intézőség épületét és számos más helyiséget. A pályaudvar egyik raktárába is átesapott a tűz s az ott felhalmozott áru a vészes elem martaléka lett. A kár igen nagy.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 17.

Buzakinlát jó, vételkedv kielégítő. Nyugodt irányzat mellett 22,000 métermázsza került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonafélék közül tengeri szilárd, a többi változatlan. Idő: meleg.

Buza októberre	15.54—56.
" 1906. áprilisre	16.14—16.
Rozs októberre	12.78—80.
Zsöb októberre	11.54—56.
Tengeri júliusra	15.32—34.
" 1906. júliusra	10.86—88.
Repce augusztusra	24.30—50.

Törvénytörések.

§ A csaló segédjegyző. Köchner István budapesti segédjegyző ez év telén és tavaszán hamis nyugták alapján mintegy 1000 koronát esalt ki a községi pénztárnoktól. A bűnös uton szerzett pénzzel rendszeren a fővárosba jött s itt ledérnök társaságában óriási tivornyákat esapott. Mikor azán rájöttek bűnös manipulációira megszökött, de csakhamar elfogták s a pestvidéki törvénytörések közkeletűhamisítás büntette miatt helyezte vád alá. Tegnapra volt kitűzve bűnügyében a fővárosi bíróság Kamill telőtáblai bíró elnökelete alatt. A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy használó üzelmek s tépás miatt csak nemrégiben büntették meg Egertben 6 havi börtörré. Mivel a községi jegyző a mai tárgyalásra nem hozta magával a községi pénztárlapokat, a bíróság kénytelen volt a tárgyalást elnapolni.

Krajlevics Lázár parancsnok.

Irta: Békefi Antal.

3

Ez volt Krajlevics Lázár utolsó szava. Le és föl járt még egy darabig. Ugyilátszott, mintha lecsillapodott volna egy kissé. Rádólt a hid karfájára és nézte a vizet. Nem látta senki, milyen szenvedés és izgalom vonaglik az arcán. Hát még belől. Miaját látta és ha az egész világ esküvel erősíti, hogy Miaja nem nyújtja ő felé a két sovány karját a tengerből, akkor is látja Krajlevics, hogy igenis a kedvese szép feje ragyog a vízben, hosszú fekete hajának lágy selyme simul a hullámokra és az ő két karja az, amelyek át akarják karolni a Krajlevics Lázárt.

A szél megfordult. A messzinai szoroson ment át az imént az Astra. A feltámadt bóra hidege szaladt át a hajón. Az árboeck nyögtek a szél zugásában. — Odalent régen nyugodni tértek az utasok. Bartarelli Santello végigvágódott az ebédő kopott szőnyegén és a kellemes ringatás hihetőleg édes álmat hoz neki Düsseldorfból, ahol a Klärchen várja ezt a máltai óriást. Milassano Tibald másodkapitány nagy ásitással lépkedett föl a lépcsőn fölvaltani a parancsnokát.

Krajlevics Lázár már nem volt a helyén. Milassano Tibald pontos, kötelességtudó tengerész volt. — Megütöközt tehát a dolgon, hogy a parancsnok előbb elhagyta a helyét, semmint ő fölvaltására megörkezett a pontos órában. A kormánykeréknél új ember: Biar Beppo. Milassano odaszólt a lefelé csoszogó Krastov Iliának:

— Mikor ment le a parancsnok ur, Iliá?

— Nem vettem észre.

Krastov tovább ment álmosan. Lefeküdt Milassano a vállát vonogatta. Aztán a szürkeületebe szétnézett. Korán kelő madarak csoportjai szálltak a kalabriai partok felől. Az Etna a hajnal homályában ült havas fejével. Egy hajó mint sötét árnyék vonult át a vízen a messze távolban. E közben fölébredt a kis görög a zsákok közt. Felült és egy darabig nézte a mellette alvó macskát. A hajó ez a kis szürke bestiája, ha le nem zárják az árus fenékre egerészni, mindig vele van. Aztán felpattant és lerohant a felszolgáló fülkébe az edényei közé. S miután ott hirtelen hideg vízbe megmártotta a fejét, a parancsnok ajtájába állt. Odalent csend volt. Szegény uram, mélyen alszik, gondolá a kis görög, aki, mivel nagyot hall a jámbor, különben se hallaná a neszelést. — Az olasz ég a reggeli fehér fátlyát bocsátotta alá. A kikötő már látszott. Milassano letette a látesővet és lekiáltott Francesko öreg matrónak, hogy költse fel a parancsnokot. — Bevonulunk a kikötőbe. Az öreg matrónak Marko vette át a parancsot és a kis görög dörömből Krajlevics Lázár parancsnoki kis szalonja ajtáján. Bartarelli Satanello az óriás feketecukorgyáros föltápszkodott a padlóról és a divány sarkába ült le. Zord volt, mint az északi sark. A cseh gyémántos kisurant a földéltre. Azt se morda neki: jó reggelt. Ördög bujjon a hosszú szakállába. A csehgyémántokból nem vásárolt a Klärchennek semmit.

A kis görög csak dörömbölt. Mindenki előjött már. A lengyel asszony is.

Csak Krajlevics Lázár nem adott életjelt magáról. A parancsnok oly mélyen alszik, hogy ágyuval kell felköltöni. Hát ez cifra dolog. A hajón izgalom támadt a hirre, végre berontottak a kivett parancsnoki ajtón. Az ágy üres. Krajlevics Lázár nincs sehol. Ott se volt. A mandolin még a sarokban volt, elpattant hurjával.

Markó, a kis görög, eszeveszettül ordított.

— A parancsnok urat nem találom. A jó uram merre van? Tán a tiszt urak fülkének egyikében? Ott sincs. Talán a matrónok kabinjában? Talán az utasok egy kajutjában? Schol. Lent a hajóraktárban talán? Minden kutatás hiábavaló.

— Krajlevics! — hangzottak a hívókiáltozások a nagy izgalom közepette.

A szegény süket Markó a földéltre padlójára vágta le magát fátalmában. Odaverte azt a bolond fejét a jó fiu s úgy jajgatta:

— A jó uram elveszett! Jaj hová lett? Mi lett a jó urral?

Elment a hajó aztán tovább. Milassano Tibald kapitány vezette a hajóstársaság sürgönyrendelére Palermóig. Kicsi fekete zászló volt fölhuza az előbbocera. A kikötőben észrevették a hajó gyászát. A révkapitány, a többi megszokott ismétlődő megdöbentek a szerencsétlen Krajlevics Lázár misztikus tragikumán. Világos, hogy a tengerbe kellett vesznie. De hogyan eshetett bele? A feketegyanyu eljött a gyászoló hajóval a partra és kivitték az emberek közé. Bizonyos, hogy a derék Krajlevics Lázárt, a Mediterrane hajóstársaság legképzettebb, legegyszerűbb hajóparancsnokát megölték. Büntény áldozata lett. Ki a bűnös? Vagy kik? A jámbor utasok, miután hamarosan kihallgatták őket, tovább utaztak az óriás gőzcsón. Nápoly felé. Itt még egy kis üzletet csinál Bartarelli ur a feketecukrával, amiből bizonyos mennyiségű mitát vitt magával. Stejn, a csehgyémántos, haraggal vált el tőle. A lengyel asszonynak azonban az Itálián is végig kellett hallgatni Bartarelli Satanello ur düsseldorfi útjának gyönyörű célját, miközben az óriás feketecukorgyáros megszámlálhatlan pohár chiantit hőrpített föl. Erről ugyan nincsenek e kónikához hiteles följegyzések, de a dolog oly valószínű, hogy arról bátran megemlékezhetünk.

(Polyt. köv.)

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

vetek

Oriási raktára!

Még a modern vegyészeti hatalmas haladása és ebből kifolyólag keletkezett számtalan kozmetikus készítmény sem volt képes a 40 év óta bevált Dr. Lengyel frigyes

Nyirfa-Balzsam

féle

Piperecikket hátérbe szorítani: ez annak jele, hogy ebben tényleg jó, a természet által készített bőrszépítőszert bírnak. Azon tulajdonsággal bír hogy általa a felső bőrréteg lassankint lehámlik és az ily módon tisztított bőr alatt levő réteg üde, ifjított alakban mutatkozik és ezzel egyidejűleg megszűnik mindennemű kiütés, szeplő, folt, vörösség és anyajegy az arckedők és himlőhelyek lassankint teljesen kismulnak, egyszóval az arczin friss és élénk színezetet nyer

Egy korsó ára használati utasítással 3 korona.

Dr. Lengyel féle benzoe-szappan darabonként 120 és 70 fillérben egyenlően hat és ténylegesen elősegíti a balzsam hatását. Raktáron az összes nagyobb gyógyszerárakban, gyógyszerkereskedésekben és illatszertárakban továbbá a főraktárban:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárakban

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy ut 26. valamint a „NÁNDOR” gyógyszerárakban Váci-körut.

50 évi siker

ESZÉKI

arckenőcs

és eszéki

Szalvator

szappan.

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztátalanságát.

Valódi csakis a

Dienes J.C. „Szalvator”
gyógyszertárból

ESZÉKEN, Felsőváros

1 tégely eszéki arckenőcs ára 70 fillér és 1 kor. 1 db. Szalvator szappan ára 1 kor. 1 tégely kézi paszta ára 1 kor. 20 fillér. Lyon rizspor kis doboz 1 kor. nagy doboz 2 kor. Ezen cikkek mentek minden ártalmatlan alkatrésztől és megfelelnek tökéletesen a 71,012 sz.

B. m. rendeletnek.

Főraktár Budapest

Török József

gyógyszerésznél

VI. Király-utca 12. és Andrássy-ut. 29 szám.

„MAYER” gépgyár

vas- és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V. Lipót-körut 15 szám.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szivó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet

Új hengerek minden e szakmába vágó gépek gyártása műalmi berendezések.

Különlegesség

Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. kir. víznyomáshorsajtók.

Osborne D. M.-féle

világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselője.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kivánatra ingyen és bérmentve külön kölcsönvetést ingyen.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében,

jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 db eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névre tiszta és ment káros alkatrészeketől.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Auszsigban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht” névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas” vagy kulcsszappan)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármilyen mosási célra, ugymint:

saját használatra

minden ruhaneműnél

és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

ANCELOTTI MULATO az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,

Folyó hó 30-án. Pénteken lesz

Angelotti igazgatónő első
fellepte.

Uj: Uj:
Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda

párdalosok.

Valamint az összes szerződött
művészek fellepte.

Kiadó lakás

mester-utca elején

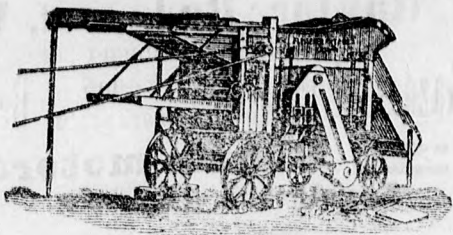
Bundi-utca 4 sz. alatt egy egészen ujonan épült magas földszintes utcai lakás mely áll felül 4 szoba egy előszoba, alól 2 nagy világos pince szoba, egy sötét pincéből,

Kiadó augusztus 1-től.

Értekezhetni ugyanott.

FLEISHER és TARSA

gépgyára és vasöntője. Kassán, Vám-utca 11 szám.
ajánlja a gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok zsemmel tartásával célszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit:

— Cséplőkészleteit cséplőgépeit —

Baka-élettisztító-rostáit,

— Borsajtóit s szőlőzúzót. —

gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR és SZESZ-
GYÁR berendezéseket GÖZGÉPEKET,
GŐZKAZÁNOKAT, mindennemű SZI-
VATTYUKAT s.b.

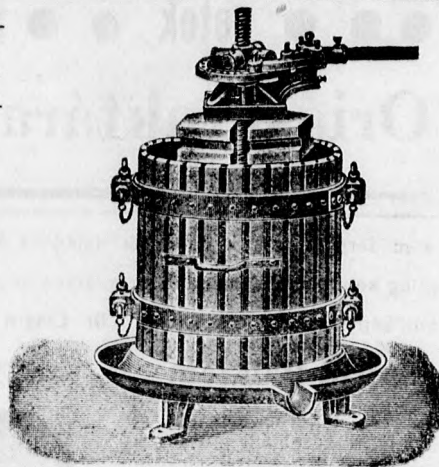
Bizományi raktár:

Szesztina Lajos urnál

Debrecenben.

Gazdasági gépeink s egyéb gyártmányaink

ajjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

Hirdetések felvételnek

az **kiadóhivatalban.**

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K.

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TÁNCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG“

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdívatosabb betűkkel ellátott,
gyorsajtóval felszerelt

K Ö N Y V N Y O M D A,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvételnek.

A
„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . . . 12 kor.

Fél évre . . . . . 6 kor.

Negyed évre . . . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . . . 20 kor.

Fél évre . . . . . 10 kor.

Negyed évre . . . . . 5 kor.